

ТРАНСФЕРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

© С.В. Князь, Н.Г. Георгіаді, Д.К. Зінкевич, 2009

У статті розглядається поняття «трансферне забезпечення розвитку креативної діяльності підприємств». На основі проведених уточнень побудовано класифікацію трансферних ресурсів, видів трансферу і трансферних моделей, виділенню складових елементів системи трансферного забезпечення, конкретизуванню взаємозв'язків між ними, опису параметрів і характеристик цієї системи.

In the article a concept is examined «transfer providing of development of activity of creative of enterprises». On the basis of the conducted clarifications classification of transfer resources, types of transfer and transfer models is built, to the selection of component elements of the system of the transfer providing, specification of intercommunications, between them, to the specification of parameters and descriptions of this system.

Для більшості керівників машинобудівних підприємств в Україні проблематичним є використання технологій управління трансферним забезпеченням розвитку інноваційної діяльності. Враховуючи це, актуальним є уточнити сутність поняття «трансферне забезпечення розвитку інноваційної діяльності підприємств», здійснити класифікацію трансферних ресурсів, видів трансферу і трансферних моделей, а також виділити складові елементи системи трансферного забезпечення, конкретизувати взаємозв'язки між ними, описати параметри і характеристики цієї системи.

В економічній енциклопедії за редакцією С.Мочерного поняття «трансфер» має кілька означень: 1) переказ іноземної валюти з однієї країни в іншу; банківські операції із зустрічних переказів валют двох або кількох країн; 2) передання однією особою іншій права володіння цінними паперами; 3) перенесення оплати згідно з угодою з одного рахунку на інший; 4) переїзд громадян з однієї країни до іншої; перевезення туристів з аеропорту до готелю, між містами [4, с. 682]. Огляд наукової літератури [2-8] показав, що часто вживаними є такі словосполучення, як «трансфер технологій», «міжбюджетний трансфер», «трансферна ціна», «трансферне ціноутворення», «трансферні платежі», «трансферні послуги», «трансфер капіталу» тощо. Аналізування сутності цих понять показало, що під час дослідження проблем розвитку креативної діяльності вони лише фрагментарно розкривають особливості трансферу. Це стало підставою для того, щоб ввести поняття «система трансферного забезпечення розвитку креативної діяльності підприємства» (ТЗ РКДП).

З огляду на те, що термін «забезпечення» означає рівень достатності чого-небудь [1, с. 280-281], то під трансферним забезпеченням (ТЗ) доцільно розуміти достатність трансферних ресурсів. До них належать: права власності на активи; науково-технологічна інформація; креативні продукти і технології; фінансові ресурси (власні і залучені кошти); працівники підприємств як носії технологічної інформації. Враховуючи сутність поняття «трансферне забезпечення», а також види трансферних ресурсів нами запропоновано класифікувати трансфер за такими ознаками: за об'єктом (трансфер прав власності на активи, трансфер науково-технологічної інформації, трансфер креативних продуктів і технологій, трансфер фінансових ресурсів, а також комбінований трансфер, трансфер працівників підприємств як носіїв технологічної інформації); за напрямком потоків ресурсів (вхідний і вихідний трансфер); за відношенням до суб'єктів трансферних відносин (внутрішній, квазивнутрішній і зовнішній трансфер); за характером зв'язків (односторонній, двосторонній і багатосторонній трансфер); за місцем у динаміці трансферних систем (первинний і вторинний трансфер).

Узагальнення матеріалів досліджених машинобудівних підприємств, а також позицій науковців які займаються проблемами креативного розвитку організацій [2-8], дозволило дійти

висновку, що ТЗ РКДП доцільно розглядати з позиції системного підходу. Під системою ТЗ РКДП (СТЗ РКДП) необхідно розуміти сукупність взаємопов'язаних моделей передавання і отримання підприємством науково-технологічної інформації, креативних продуктів і технологій, а також фінансових ресурсів і працівників підприємств, як носіїв технологічної інформації, під час реалізації проектів розвитку креативної діяльності, або участі в них. На рис. 1 наведено параметри і характеристики СТЗ РКДП.

Рис. 1. Параметри і характеристики СТЗ РКДП.

Щодо трансферних моделей, то за результатами проведених досліджень виявлено, що в СТЗ РКДП до них слід відносити: модель кредитування, модель інвестування, модель внутрішнього переміщення трансферних ресурсів, модель купівлі трансферних ресурсів, модель продажу трансферних ресурсів, модель трансферу з використанням давальницької сировини (модель толінгу), модель трансферу на умовах науково-виробничої кооперації, модель трансферу працівників підприємства як носіїв технологічної інформації, модель трансферу на умовах лізингу, модель трансферу у формі платного навчання і консультування.

Таким чином, система трансферного забезпечення розвитку креативної діяльності підприємства є сукупністю взаємопов'язаних моделей передавання і отримання підприємством науково-технологічної інформації, креативних продуктів і технологій, а також фінансових ресурсів і працівників підприємств як носіїв технологічної інформації під час реалізації проектів розвитку креативної діяльності, або участі в них. Креативний розвиток є об'єктом системи трансферного забезпечення машинобудівного підприємства. Очікувані параметри цього об'єкта конкретизуються в цілях реалізації трансферу. Реалізація цих цілей відбувається за допомогою використання певних моделей реалізації трансферу, а також технологій управління трансферним забезпеченням.

Проведені дослідження дозволяють стверджувати, що спільним для усіх видів трансферу і трансферних моделей є те, що вони передбачають використання фінансових ресурсів як одного з видів трансферних ресурсів. Саме ця особливість є причиною проблематичності формування і раціонального використання СТЗ РКДП. Під час функціонування СТЗ РКДП виникають певні протиріччя, саме: необхідність забезпечення ліквідності та рентабельності активів суб'єктів

креативної діяльності в умовах потреби розширення джерел їх фінансування; необхідність мінімізації витрат на креативну діяльність в умовах потреби реалізації заходів націлених на підвищення мотивації працівників підприємств та покращання їхнього інформаційного забезпечення; збереження прав власності на підприємство, а також забезпечення його платоспроможності в умовах потреби розширювати обсяги діяльності; необхідність максимізації обсягу виробництва і збуту продукції в умовах потреби мінімізувати витрати на модифікацію продуктів чи технологій, а також при обмежених можливостях маневрувати часткою прибутку в ціні продукції підприємства. Сукупність вищевказаних протиріч зумовлює проблему формування і раціонального використання СТЗ РКДП. У даному випадку раціональність СТЗ РКДП характеризується прибутковістю креативної діяльності та фінансовою стійкістю машинобудівного підприємства. В такий спосіб, проблема виникає через те, що суб'єкти креативної діяльності ухвалюють управлінські рішення щодо ТЗ РКДП, не враховуючи вищевказаних протиріч.

Принципами усунення цих протиріч є: формування джерел трансфертних, зокрема фінансових ресурсів, слід здійснювати із врахуванням їхнього впливу на показники ліквідності; заходи, націлені на забезпечення ліквідності активів підприємства, необхідно здійснювати із врахуванням рівня диверсифікації сукупних активів підприємства і рівня їхньої прибутковості; рішення про граничний обсяг витрат на розвиток систем управління доцільно здійснювати із врахуванням рівня їхньої економічної ефективності та відповідності фактичних параметрів систем управління очікуваним параметрам; рішення про зміну структури і обсягу фінансування РКДП доцільно здійснювати із врахуванням його впливу на інформаційну безпеку підприємства. Для забезпечення дієвості цих принципів на практиці їх доцільно розглядати у комплексі із принципами фінансового та креативного менеджменту машинобудівного підприємства. Подальші дослідження доцільно формувати у напрямку побудови автоматизованих технологій управління СТЗ РКДП.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. Ред. В.Т.Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 386, 1087 с.
2. Гончаренко Т.П. Управління науково-технічним потенціалом промислового підприємства в умовах глобальної конкуренції: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.02.02 „Економіка та управління науково-технічним прогресом” / Т.П. Гончаренко. – Суми, 2006. – 20 с.
3. Горбунов А.Р. Управление финансовыми потоками и организация финансовых служб предприятий, региональных администраций и банков / Горбунов А.Р. – М.: Издательская фирма «Анkil», 2000. – 224 с.
4. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т.3/Редкол.: ...С.В.Мочерний (від.ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002 – 952 с.
5. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / Крупка М.І. – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2001. – 608 с.
6. Maquire C., Karlauskas E., Weir A. Information services for innovative organizations (USA) / Maquire C., Karlauskas E., Weir A. – California: Academic press inc., 1994. – 319 p.
7. Стерський М. Венчурне інвестування в Україні у контексті європейського досвіду / Стерський М. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2006. – 554-555 с. – (Управління інноваційним процесом в Україні: проблеми, перспективи, ризики: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 11-13 травня 2006р.).
8. Чухрай Н.І. Глобалізація та науково-технічна безпека країни / Чухрай Н.І. – Львів, 2002. – 7–14 с. – (Вісник НУ «Львівська політехніка». Випуск №448. Проблеми економіки та управління).